

Mesajul președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție

cu ocazia Zilei Justiției

- 3 iulie 2022 -

Ziua Justiției reprezintă nu doar un prilej aniversar, în cadrul căruia oferim o cuvenită recunoaștere muncii și dăruirii profesionale a judecătorilor, magistraților-asistenți, grefierilor și a celorlalte categorii de personal care constituie coloana vertebrală a sistemului de instanțe judecătorești, dar ne dă și ocazia de a reflecta la prioritățile serviciului nostru public pentru perioada următoare.

Deși este denumită Ziua Justiției, această aniversare nu trebuie să fie una internă, închisă, a instituțiilor sistemului judiciar, ci dimpotrivă, o oportunitate de a invita la deschiderea și la transparența acestuia, față de cei pe care îi deservește și față de cei, indispensabili, împreună cu care își realizează funcția socială.

În centrul justiției trebuie să se afle cetățeanul, ceea ce este specific oricărui serviciu public. Ceea ce diferențiază însă serviciul public al justiției de oricare alt serviciu public este rolul acestuia de a proteja drepturile cetățeanului, indiferent dacă încălcarea provine din partea unui particular sau a Statului însuși. De aceea avem instanțe de drept penal, care vor sancționa conduita abuzivă a oricărei persoane fizice sau juridice, indiferent de calitatea acesteia, de aceea avem instanțe de contencios administrativ, frâna pusă de societatea modernă puterii instituțiilor statului, pentru a salvagarda drepturile individului, de aceea avem căi de atac, pentru a înlătura și chiar sancționa erorile sistemului judiciar însuși.

Din acest motiv simplu, credem că instanțele judecătorești sunt datorare la a-și examina propria organizare și funcționare prin prisma interesului cetățeanului - orice reformă trebuie implementată astfel încât să servească cetățeanului, orice garanție acordată judecătorului trebuie astfel măsurată și reglementată încât să asigure de fapt interesul cetățeanului de a beneficia de o judecată independentă, imparțială și profesionistă, orice schimbare relevantă trebuie să fie rodul unei gândiri strategice și să ia în considerare consecințele pe care le poate genera cu privire la eficiența sistemului și la capacitatea acestuia de a garanta caracterul efectiv al drepturilor cetățeanului.

Diversificarea gamei de servicii digitale oferite de către instanța supremă și de către celelalte instanțe judecătorești, sporirea preocupării și a procedurilor dedicate asigurării calității hotărârilor judecătorești, respectarea termenelor procedurale și accelerarea duratei proceselor, pe baza eficientizării competențelor și a dimensionării raționale a resurselor puse la dispoziția instanțelor, reprezintă procese necesare pentru a asigura buna funcționare a justiției. Sprijinul celorlalte puteri ale statului rămâne esențial pentru realizarea acestor obiective, iar ceea ce ar trebui a fi avut în vedere este faptul că toate măsurile prin care pot fi atinse aceste rezultate nu sunt măsuri în interesul judecătorilor (deși vor asigura neîndoielnic îmbunătățirea condițiilor de muncă și a mediului organizațional în interiorul instanțelor judecătorești), ci în interesul cetățenilor.

Sub cel de-al doilea aspect, reiterăm și cu această ocazie că justiția nu se înfăptuiește numai prin participarea personalului din sistemul judiciar. Soluționarea unui litigiu, rezolvarea unei stări litigioase din societate, nu începe în fața judecătorului; și, mai mult, idealul unei societăți civilizate este ca numai o mică parte dintre stările litigioase din societate să aibă nevoie de intervenția unei instanțe de judecată. Rolul colegilor noștri avocați, procurori, profesori de drept, notari, consilieri juridici este esențial în ceea ce privește îndeplinirea rolului social echilibrator al justiției, iar capacitatea acesteia de factor stabilizator sau chiar de motor al dezvoltării unei societăți se bazează de multe ori pe ingeniozitatea, profesionalismul sau acribia acestora. Ziua Justiției este în aceeași măsură și sărbătoarea tuturor colegilor noștri.

În sfârșit, așa cum am spus, Ziua Justiției trebuie să fie un prilej de enunțare și de asumare a obiectivelor pentru perioada următoare. Din perspectiva Înaltei Curți, considerăm esențială reclădirea parteneriatului natural care trebuie să existe între justiție și societate, bazat pe încrederea fiecărui cetățean că există cu adevărat un apărător al drepturilor sale fundamentale. Or, pentru aceasta justiția trebuie să fie nu numai mai rapidă, nu numai mai prietenoasă și nu numai mai accesibilă, dar în primul rând trebuie să devină mai previzibilă. Rezultatul promovării unei proceduri judiciare ar trebui să fie previzibil încă din stadiul incipient al procesului, scutind astfel justițiabilul de cheltuielile și stresul legate de promovarea și susținerea unei acțiuni judiciare sortite eșecului și favorizând modalitățile alternative de soluționare a litigiilor.

Or, previzibilitatea de care vorbeam mai sus nu se poate întemeia decât pe caracterul unitar, coerent, al practicii judiciare. Iar caracterul unitar al practicii judiciare este preferabil să se întemeieze atât pe forța obligatorie a hotărârilor care constituie rezultatul procedurilor formale de unificare a jurisprudenței, dar și pe schimbul de idei, pe forța argumentelor științifice, pe coerența și claritatea unor

hotărâri de speță, care pot deveni însă „ancora” cristalizării practicii pe o anumită chestiune de drept. Obiectivul primordial al instanței supreme va fi în perioada următoare consolidarea și utilizarea tuturor acestor modalități de unificare a practicii judiciare.

În încheiere, se cuvine un mesaj special pentru colegii judecători din cadrul tuturor instanțelor judecătorești. Exercițarea profesiei noastre necesită fără îndoială tărie de caracter și personalitate. În spatele fiecărei decizii luate de o instanță de judecată, într-o speță care poate părea cât de mărunță, se ascund nu de puține ori sacrificii personale și familiale, ore de studiu intens și o imensă responsabilitate. Din această perspectivă, nu doar de Ziua Justiției, ci în fiecare zi mă simt mândră de colegii mei și onorez dedicația și efortul acestora.

La mulți ani de Ziua Justiției și zile liniștite!

**Președintele
Înaltei Curți de Casație și Justiție,
judecător Corina-Alina Corbu**